

NA CZYM POLEGA UCZENIE SIĘ WE WSPÓŁPRACY?

O czym warto pamiętać: terminy: kooperatywne uczenie się (nauczanie); uczenie się (nauczanie) we współpracy odnoszą się do tego samego procesu!

Uczenie się we współpracy charakteryzuje się czterema współwystępującymi i powiązanymi ze sobą elementami:

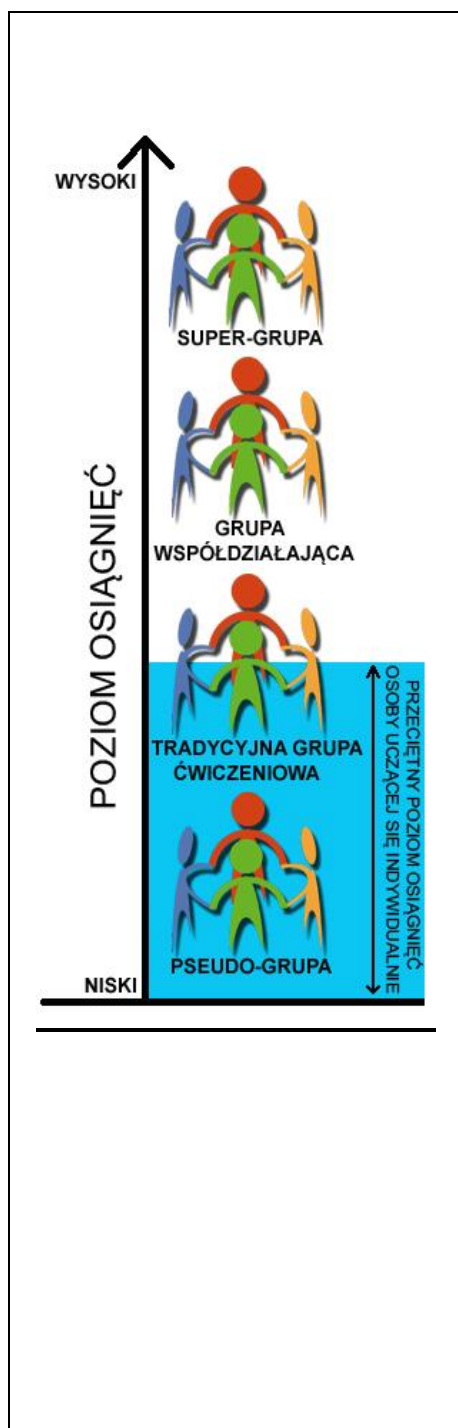
1. **Kooperatywna struktura zadania:** członek grupy uczącej się we współpracy może w pełni zrealizować cele edukacyjne wtedy i tylko wtedy, kiedy pozostali jej członkowie zrealizują swoje zadania.
2. **Kooperatywna forma socjalna (społeczna):** uczestnicy pracują w małych grupach. Jeśli grupa taka sprawnie funkcjonuje, akceptując założone cele i osiągając je, możemy mówić o „zespolu uczącym się we współpracy”.
3. **Kooperatywne relacje:** praca powiązana jest ze współdziałaniem z innymi uczestnikami i/lub pomaganiem im.
4. **Kooperatywne motywy:** podstawą psychologiczną uczenia się we współpracy są naturalne ludzkie predyspozycje do współpracy lub altruistycznego działania w sytuacjach, w których możliwy jest wybór między współpracą lub działaniem indywidualnym.

Różne formy uczenia się we współpracy są stosowane zarówno przez edukacyjne grupy dorosłych, jak i studentów czy uczniów w szkołach. Można się z nimi spotkać na lekcjach wszystkich przedmiotów we wszystkich typach placówek, zarówno tych tradycyjnych, jak i alternatywnych, na każdym poziomie edukacyjnym, także w przedszkolach. Jest więc ono elementem praktyki każdego niemal nauczyciela, a zarazem obiecującym obszarem badań i teorii edukacyjnej.

Naukowe badania wskazują na większą skuteczność uczenia się we współpracy w porównaniu z pracą indywidualną.

W 2000 r. w USA przestudiowano 900 wyników prac naukowych poświęconych różnym formom uczenia się we współpracy, pochodzących z różnych stron świata. 46% wykorzystanych w badaniu rezultatów pochodziło ze szkół podstawowych, 20% z gimnazjów (middle school), 11% ze szkół średnich, a 24% ze szkół wyższych i placówek edukacyjnych dla dorosłych. Większość zbadanych technik grupowego uczenia wykazała się wyższą efektywnością, niż tradycyjne, oparte na indywidualnej pracy, zastosowane w grupach kontrolnych.

Uczenie się we współpracy jest efektywne, co oczywiście nie oznacza, że wszystkie jego zastosowania są równie skuteczne i pozwalają zawsze maksymalizować rezultaty. Warto pamiętać, że w przypadku autentycznego uczenia się we współpracy sukces jest zawsze uzależniony od wkładu pracy każdego z członków zespołu. Nie każda grupa będzie zatem grupą efektywnie współpracującą. Istnieje współzależność pomiędzy rezultatami aktywności a różnymi typami grup. Wyodrębnia się je ze względu na poziom umiejętności współpracy, wyznaczany jakością posiadanych przez członków danej grupy tzw. umiejętności społecznych, oraz w odniesieniu do poziomu ich motywacji i gotowości do współdziałania.

PSEUDO- GRUPA

Jej członkowie:

1. W małym stopniu dysponują sprawnościami i umiejętnościami niezbędnymi do pracy zespołowej.
2. Mają za sobą liczne negatywne doświadczenia w pracy zespołowej.
3. Sądzą, że po pracy zespołowej nie zostaną ocenieni bądź będą oceniani indywidualnie a ich oceny mogą decydować o miejscu w jakimś rankingu.

W czasie pracy zespołowej:

1. Postrzegają innych członków zespołu jako potencjalnych rywali i/lub nie ufają im.
2. Pozorują proces uczenia się, nie angażują się.
3. Czasem ukrywają ważne informacje.

GRUPA ĆWICZENIOWA

Jej członkowie:

1. Oczekują, że po pracy zespołowej będą oceniani indywidualnie
2. Sądzą, że ich poziom aktywności jako członków zespołu nie będzie podlegał ocenie bądź nie ma znaczenia dla wykonywanego zadania.

W czasie pracy zespołowej:

1. Usiłują wspólnie ustalić, jak należy wykonać zadanie.
2. Poszukują razem z innymi członkami zespołu ważnych z tego punktu widzenia informacji.
3. Niektórzy starają się eksploatować lepiej poinformowanych lub aktywniejszych członków grupy.

GRUPA WSPÓŁDZIAŁAJĄCA

Jej członkowie:

1. Oczekują, że ich indywidualny sukces zależy od wkładu wszystkich członków zespołu
2. Wiedzą, że jedynie wysoka jakość pracy poszczególnych członków pozwoli osiągnąć wspólny cel.

W czasie pracy zespołowej:

1. Udzielają sobie nawzajem osobistego i merytorycznego wsparcia.
2. Stosują różne społeczne umiejętności.
3. Czują się odpowiedzialni wobec siebie.
4. Analizują efektywność pracy zespołu i poszczególnych jego członków.

SUPERGRUPA (Ucząca się grupa współdziałająca na najwyższym poziomie)

Spełnia ona wszystkie kryteria zespołu uczącego się we współpracy, a ponadto charakteryzuje się:

1. wysokim poziomem wzajemnego zaufania jego członków
2. głębokim poczuciem odpowiedzialności
3. szczerą troską okazywaną sobie nawzajem i nieograniczającą się do funkcjonowania zadaniowego.